

Domedeljek

Leto IV.

Ljubljana, 20. oktobra 1930

Štev. 41

SVEČANA SPOMINSKA PROSLAVA OBRAMBE BEOGRADA

Včeraj je proslavila naša prestolica spomin junakov ki so pred petnajstimi leti
branili vsako ped zemlje pred sovražnikovim navalom

Beograd, 19. oktobra. Svečano in tužno je z največjo pieteto danes proslavil Beograd 15 letnico krvavih bojev, ki so se vršili na beograjskih tleh pred 15 leti na današnji dan. Z gozobokim spoštovanjem je Beograd izkazal čast tedaj padlim žrtvam za svobodo. Svoje življenje so zanj žrtvovali ne samo vojaki, temveč tudi dobrovoljci, starci, ženske in celo otroci. Danes pred 15 leti je bilo beograjsko prebivalstvo pripravljeno, da podpre z vsemi svojimi silami srbsko vojsko, ki je branila prestolico. Borba je bila silno krvava ne samo v strelskih jarkih, temveč tudi po ulicah, ker so se branitelji mesta borili za vsako stopinjo proti sovražniku, ki je prodiral skozi Beograd in ki je predrago plačal s svojo krvjo vsako ped prisvojenega zemlje. Velike so bile tedaj žrtve, ki jih Beograd dal, znane in neznane. In zato je razumljivo, da si jih je danes spominjal z največjačnimi občutki.

Svečana občina je ustanovila v spomin na tedanje čase posebno štipendijo za dijake padlih borcev ter sklenila, da se veliki trg pred občinskim poslopjem imenuje odslej »Trg ulance Beograda«, dosejdanja Banatska ulica, v kateri je padel ves dobrovoljski odred iz Srema, pa se bo odslej imenovala »Ulica sremskega dobrovoljskega odreda«. Nadalje je bilo sklenjeno, da se razpiše natečaj za najlepšo sliko, pesem, roman in dramo s temo obrambe Beograda.

Beograd, 19. oktobra. Danes dopoldne je bila v veliki dvorani univerze svečana spominska seja sodišča, odbora in meščanstva občine Beograda na čast in v spomin hrabrim junakom-branilcem mesta Beograda leta 1915.

Seje so se udeležili odposlanec Nj. Vel. kralja Aleksandra general Antonije Pečić, člana kraljevske vlade ministra dr. Sršić in inž. Serneck, diplomatski zastopniki avstrijskega, nemškega, italijanskega in civilnih oblastev in mnogo občinstva.

Ob 9. dopoldne je otvoril sejo predsednik beograjske občine Milan Nešić, ki je takoj predlagal, da se pošlje pozdravna brzojavka Nj. Vel. kralju in predsedniku kraljevske vlade. Čitanje brzojavke Nj. Vel. kralju je vsa skupščina poslušala stoj. Brzojavka se glasi:

S slavnostne spominske seje, posvečene svetlemu spomenu hrabrih branilcev Beograda, ki so dali žrtve na olter svobode Beograda in v slavo in čast domovine, pozdravljamo sodišče in odbor občine beograjske z zastopniki civilnih in vojaških oblastev, zastopniki na tej seji, in ob navzočnosti zastopnikov narodnih, kulturnih in humanih društev in meščanstva Beograda v polni podaniški zvestobi in ljubezni svojega zvišenega kralja, prvega branilca, in kliče: Živel Nj. Vel. kralj Aleksander Prvi in njegov svetli dom.

Brzojavka, poslana predsedniku kraljevske vlade generalu Petru Živkoviću, se glasi:

S spominske seje sodišča, odbora in meščanstva Beograda v proslavo in spomin viteške obrambe Beograda, ki se je vršila 19. oktobra na univerzi in v gornjem mestu, smatramo za visoko dolžnost, da vas pozdravimo kot prvega sodelavca Nj. Vel. kralja, branilca in tvorca Jugoslavije in prestolnice mesta Beograda, v tem trenutku, pobožnem in bolehnem, ko se klanjamo sence padlih za svobodo in gledamo v njihovem primeru vir nove moralne sile kot svetel amulet za obrambo vseh jugoslovenskih pravic. Pozdravljamo vas kot zastopnika te velike misli. — Predsednik občine Nešić

Ko so se polegili burni vzkliki Nj. Vel. kralju, je predsednik Nešić v daljšem govoru poudaril hrabro ponašanje naše armade pri obrambi Beograda in se s spoštovanjem spomnil pokojnih junakov, nad katerih kostmi in s čigar mukami je bila zgrajena prestolnica.

Na koncu je bilo stavljenih nekaj predlogov, da bi se občina skromno, a dostojno oddaljila za hrabrost junakov, po katerih zaslugi je bil ohranjen in rešen Beograd.

Nato je predsednik občine dr. Stojadinović očital zgodovino Beograda, ki se je vedno znal junaka braniti. Rektor univerze Vladimir Mitrović se je poklonil sencam herojev v imenu univerze in omladine. Na koncu pa je imel brigadni general Vojin Maksimović predavanje o obrambi mesta Beograda dotlej, dokler ni padel v neprijateljske roke leta 1915.

S tem je bila svečanost na univerzi končana in vsi prisotni so šli v gornje mesto, da prisostvujejo proslavi.

Po končani proslavi v gornjem mestu je polkovnik Milutin Lazarević v imenu preživelih branilcev prestolnice izkazal čast herojem, ki so padli pri tej obrambi. (AA)

Beograd, 19. oktobra. Po slavnostni akademiji na univerzi se je formalno veličasten sprevid občinstva, sokolstva, predstavništva raznih patrijskih, kulturnih in humanih organizacij, ki je krenil z državno trobojnico na čelu v gornje mesto. V sprevidu so korakali tudi ministri dr. Sršić, Serneck in Trifunović, vsi zavezniški diplomatski zastopniki ter mnoge druge odlične osebnosti. Krenil je do gradu ob Kalemegdanu, kjer je bila postavljena tribuna. Tu je bila služba božja za žrtve, padle pred 15 leti v obrambi Beograda in so ji prisostvovali številne najuglednejše osebnosti. Obrede je izvršil sam patrijarh Varnava, ki je imel nato tudi nagovor na prisotne. Za njim je govoril eden izmed živih udeležencev pri bojih za obrambo Beograda, polkovnik Lazarević, nakar je predsednik občine položil venec na grobove nekaterih vojakov, ki so pokopani pri cerkvi Ružice. Ob koncu svečanosti je delavski pevski zbor »Tesla« zapel pesem »U boj, u boj«.

Fašisti ne preganjajo naših ljudi

Silno zanimive izjave goriškega prefekta — Tržaški obsojenci niso bili vredni božje milosti — Streljanje med fašisti

Trst, 19. okt. V Gorici se je vršila prva slavnostna seja novega fašističnega pokrajinskega sveta za Goriško. Seji so prisostvovali odposlanci iz tržaške in videmske pokrajine, zastopniki vojske, cerkve in fašističnih oblasti. Prefekt goriške pokrajine Dompieri je imel govor, v katerem je zahteval popolno disciplino in vdanost fašistični stranki. V svojih izjavah je omenjal žalostno dejstvo, da se ponoči prijaletjske fašistične patrle v goriški pokrajini pogosto obstrlejujejo med seboj. Nadalje je trdil, da je lažljivo obrekovanje trditve, da preganjajo Italijani Slovane ter jim odvzemajo vse pravice, ker obstoja v goriški pokrajini slovenski tisk, ki uživa toliko svobodo, da more celo izigravati italijanske zakone. Po veliki vojni Italija ni stegnila rok preko svojega praga, tem-

več je ostala skromna v prirodnih geografskih mejah, ki se skoro v celoti krhejo z mejami italijanskega polotoka. Ako je v teku zgodovine nekaterim sosednim narodom uspejo prodreti preko Alp in ustvariti ponekod svoje etniške skupine, ne more imeti ta pojav nobenega pomena.

Trst, 19. okt. »Popolo di Trieste« ni zadovoljen z izjavo dr. Besednjaka v »Novem listu« ter mu zamerja, ker ni bolj odkrito obtožil obsojence v tržaškem procesu. »Popolo di Trieste« pravi, da jih je priporočil milosti božji, česar pa bi ne smel storiti, ker se milosti božji priporočajo samo oni, ki so jim ljudje povzročili krivico, dočim bi moral o obsojencih v tržaškem procesu zapisati, da so svojo kazen v polni meri zaslužili.

Akcija proti postopanju braniteljev v tržaškem procesu

Vse jugoslovenske odvetniške zbornice solidarne

Zagreb, 19. oktobra. »Novosti« so nedavno poročale o predlogu splitske odvetniške zbornice, naj bi Zveza odvetniških zbornic v Beogradu napravila potrebne korake pred mednarodnim forumom odvetniških zbornic proti postopanju fašističnih braniteljev v tržaškem procesu. Tej akciji sta se od vseh zbornic najprej pridružil ljubljanska in cetinjska, potem pa še zagrebška.

Po vesti današnjih »Novosti« je ljubljanska odvetniška zbornica zbrala že obilen dokazni material, ki je porazen za fašistične zagovornike v tržaškem procesu.

su, zlasti za branitelja Zennaro, ki je za svojo famozno obrambo prejel od staršev pokojnih Miloša in Bidovca 60.000 lir. Bilo bi potrebno, kakor poudarjajo »Novosti«, da bi proti takemu postopanju zagovornika izvedla disciplinsko preiskavo italijanske odvetniške zbornice, a je karakteristično, da se ni nobena italijanska odvetniška zbornica, seveda tudi ne ona, pod katero spada odvetnik Zennaro, prav nič brigala za ta primer, kar pomeni, da so italijanske odvetniške zbornice pod vplivom fašističnega režima tiho soglašale s postopanjem omenjenega odvetnika.

„Likvidacija slovenskega vprašanja“

Česa so obtožene tri skupine v rimskem procesu, ki se bo pričel v začetku novembra — Rimskemu procesu bodo sledili še drugi

Zagreb, 19. oktobra. »Novosti« poročajo z Rakeka: Fašistični režim inscenira v zadnjem času monstre-procese drugega za drugim proti našim rojakom v Julijski Krajini, hoteč s tem dokazati svetu, da obstajajo v vsej Julijski Krajini široko razpredene, močne jugoslovenske organizacije, ki se ne bore samo proti fašističnemu režimu, ampak tudi proti italijanski državi. Najprvo so nameravali v tržaškem procesu obtožiti vseh 89 Slovencev in Hrvatov zaradi 99 zločinov, pozneje pa so izločili, kakor so trdili, samo glavne obtožence, ki so jih obsodili v Trstu, ostale pa bodo sodili v rimskem procesu v začetku novembra. To delitev so utemeljevali s tem, da obtoženci iz rimskega procesa niso imeli nobenih zvez z obtoženci tržaškega procesa. Na ta način so prikrili strahotno smrt Andreja Gropajca, kmeta iz Brega pri Trstu, očeta petero otrok, ki se je med zasliševanjem vrgel iz četrtega nadstropja palače izrednega tribunala v Rimu in ostal na mestu mrtev. Gropajca italijanske oblasti ne obtožujejo več ter ga v obtožnici rimskega procesa več ne omenjajo.

V tržaškem procesu si je državni tožilec zaman prizadeval, da bi spravi obtožence, ki so bili obtoženi zaradi raznih atentatov, v zvezo z vohunstvom. Nasprotno je proces pokazal, da obtoženci med seboj sploh niso imeli nikakih zvez. Prav tako tudi obtoženci v rimskem procesu nimajo nobene zveze z obsojenci v tržaškem procesu.

Obtoženci iz rimskega procesa se dele, kakor je razvidno iz obtožnice, ki so jo objavili italijanski listi, na tri skupine. V prvi skupini so omladinci iz Doline pri Trstu, ki so obtoženi zaradi raznih atentatov. Druga skupina je iz Gorice in jo tvorijo ljudje okrog slovenskega kulturnega društva »Adrija«. To skupino obtožujejo, da je potom dijaške kuhinje podpirala slovenske dijake, sredstva za to pa je dobivala od zunaj. V svoji površnosti so italijanske oblasti razpustile vsa slovenska in hrvaška kulturna društva, le na goriško »Adrijo« so pozabili. Društvo je zaradi tega obstajalo še nadalje in izvrševalo svojo kulturno in humano misijo pod stalnim in strogim nadzorstvom policijskih agentov.

Najbolj zanimiva je tretja skupina. To so vsi oni, ki so pobegnili iz Italije. Na čelu te skupine se obtožuje Albert Rejec, bivši tajnik goriške »Edinosti« in dopisnik tržaškega lista »Edinost«. Tem ljudem so napravili vse mogoče zločine. Obtožujejo jih najhujših zločinov. Niti eden teh zločinov na ni dokazan in vsa njihova krivda je prav za prav samo v tem, da so pobegnili preko meje. Državni pravdnik si bo, kakor je to storil v tržaškem procesu,

tudi v rimskem procesu prizadeval dokazati, da je v Julijski Krajini teroristična organizacija, ki ima zveze z inozemstvom. Rimski proces je insceniran zato, da more fašistični režim »dokazati« to svojo trditve.

Prvi proces se je vršil v največji tajnosti pred tremi meseci v Rimu. Italijanski listi o tem procesu niso niti črhali. To je bil proces proti odvetniku dr. Vratoviču, Kukanji in Bradamantiju, ki so bili obtoženi vohunstva na korist neke sosedne države. Obsojeni so bili na 10-letno ječo, toda ne zaradi vohunstva, ki ga niso mogli dokazati, marveč samo, ker so podpirali jugoslovenske dijake. Ta proces, ki je pomenil prvi neuspeh v tej akciji fašizma, so držali v strogi tajnosti in je sodba prišla na dan šele sedaj, ko je fašistični komisar izključil dr. Vratoviča iz tržaške odvetniške zbornice. Z isto motivacijo, kakor ti obsojenci, so obtoženi sedaj tudi ljudje iz goriške skupine. Fašistični režim hoče dokazati, da je vse, kar se dogaja in kar se bo dogodilo v Jul. Krajini, organizirano in pripravljeno iz inozemstva, hoteč s tem prikriti dejstvo, da je to samo naravna reakcija zatiranega, preganjanega in zapostavljanega prebivalstva, ki se v svoji samoohranbi poslužuje najsikrajnejših sredstev.

Rimski proces bi se imel vršiti takoj po tržaškem procesu, toda zaradi poroke princeze Giovane z bolgarskim kraljem Borisom so proces odložili do začetka novembra boječ se, da bi prišlo v inozemstvu ponovno do tako spontanega in enodusnega protesta proti fašistični justici, kakor se je to zgodilo ob priliki tržaškega procesa.

Italijanski tisk napoveduje, da bo pomenil rimski proces »likvidacijo slovenskega vprašanja v Italiji«. Toda to je laž, kar dokazujejo prenapolnjeni zapori izrednega tribunala v Rimu. Poleg obtoženec rimskega procesa so zaprti v Gorici aretiranci, ki jih spravljajo v zvezo z umorom učitelja Sottosantija v Vrhpolju, ki pa bodo v kratkem prepeljeni v Rim. V zaporih so nadalje aretiranci iz Postojne, iz doline Pivke, aretiranci iz Trsta, nadalje zdravnik dr. Pertot, veleindustrialec Urbančič iz Hirske Bistrice, nadalje Garzaroli in tovariši, ki so bili aretirani v Postojni po znanem samoumoru Kukca. Razen obtoženec iz rimskega procesa je zaprtih v Rimu še okrog 50 Slovencev in Hrvatov, ki jim bodo sodili v več procesih tekom letošnje zime.

Izredni tribunal za zaščito države izreka smrtno kazen običajno samo v primerih, kadar sodi izven Rima. Zato se splošno misli, da v rimskem procesu ne bo izrečena nobena smrtna kazen, tem siur neje pa je, da bodo priznane obtožence najvišje zaporne kazni.

Priprave za nove volitve v Angliji

Voditelji strank poročajo svojim volilcem — Pred zimskim zasedanjem spodnje zbornice — Nove volitve bodo najbrže že po Božiču

London, 19. oktobra. Vodja konservativcev, Baldwin je naslovil na predsednika stranke Chamberlaina pismo, v katerem je razvil politični program za zimsko zasedanje spodnje zbornice. V tem programu napoveduje Baldwin, da se bodo konservativci borili za uvedbo varčevanja v državnem proračunu, za znižanje davkov, za dalekosežno reformo zavarovanja brezposelnih in predlagali obširen zakon za gospodarsko ujedinenje imperija ter končno nastopili odločno za uvedbo zaščitnih carin.

Državni kancelar Snowden je imel daljši govor, v katerem je razpravljal o položaju angleške industrije in trgovine ter se o njem dokaj optimistično izražal. Po njegovem mnenju pa se zanaša industrija preveč na pomoč države. Angleška industrija še vedno ni pričela racionalizirati svojih obratov in posluje z zastarelimi metodami. Zaradi tega ne more konkurirati industriji

drugih držav ter je prisiljena ustavljati obrate.

Ustanovitelji nove imperialne stranke, lord Beaverbrook je odgovoril na Baldwinovo pismo v listih ter ga napadel, ker ni držal slovesnih obljub, da bo uvedel zaščitno carino. Po njegovem mnenju je Baldwin velik škodljiv konservativne stranke, ki ga bo treba kmalu nadomestiti z boljšim voditeljem.

V Tourquay je bil shod liberalne stranke, na katerem so govorniki poudarili neodvisnost stranke od delavske stranke. Sklenjeno je bilo, da se ustanovi nov strankarski fond. Liberalci nameravajo nastopiti pri prihodnjih volitvah v večjem številu kot sedaj ter postaviti nič manj kot 1300 kandidatov. Splošno mnenje je, da bodo volitve najbrže med Božičem in Veliko nočjo.

Skupščina dobrovoljcev v Zagrebu

Zagreb, 19. okt. Danes je bila izreana skupščina zveze dobrovoljcev, ki se jo udeležilo okoli 160 članov. V otvoritvenem govoru je predsednik Boško Pavličić poudarjal pomen 15 letnice obrambe Beograda ter slavil tedaj padle žrtve, nakar se je spominjal tudi pokojnega Vladimira Gortana in tržaških obsojencev. Njegov predlog, naj se odposljejo brzojavni pozdravi Nj. Vel. kralju in predsedniku vlade in vojnomu ministru, je bil sprejet z velikim navdušenjem. Zatem se je razpravljalo o dobrovoljskem in invalidskem zakonu, o katerem je skupščina ugotovila, da je v korist dobrovoljcev.

Ministri na inspekcijskem potovanju

Beograd, 19. okt. Na svojem inspekcijskem potovanju so danes posetili Smederevo in Požarevac ministri Nikola Uzunović, dr. Šverljuga, Boža Maksimović in inž. Radivojević, ki so bili povsod pri srčno sprejeti od prebivalstva.

Krvav izgred v beograjski kavarni

Beograd, 19. oktobra. V pretekli noči se je pripetil v kavarni »Radnički kazino« krvav pretep. Spopadli sta se dve večji skupini delavcev zaradi nekih deklet. Pretep je trajal celo uro in je bilo na obeh straneh mnogo ranjenih, na mestu pa je ostal mrtev delavec Gaja Delić. Pri policijski preiskavi je bilo ugotovljeno, kdo je ubijalec, ter je bila za njim izdana tirailica.

Občni zbor zadružnikov

Beograd, 19. oktobra. Danes se je vršil redni občni zbor glavne zadružne zveze. Zaradi odsotnosti predsednika dr. Korošca je vodil zborovanje podpredsednik Milivoj Nikolić, ki je predlagal, naj se odpošljeta pozdravna brzojavka kralju ter predsedniku vlade, kar je bilo soglasno z navdušenjem odobreno. Nato se je podpredsednik Nikolić spominjal pokojnega zadružnega organizatorja, bivšega ministra Antona Kristana ter slavil njegove zasluge na polju zadružništva. Sledilo je poročilo o poslovanju glavne zadružne zveze, ki je v preteklem letu dobila 21 novih članov. Pri volitvah za izpolnitev uprave so bili izvoljeni dr. Živko Topalović, Stevan Račić in dr. Jevremović. Poročila uprave so bila odobrena ter je bila končno sprejeta resolucija, v kateri se izreka vladi zahvala za vse, kar je storila za uveljavljanje enotnega zakona o gospodarskih zadrukah, ter se naproša, naj ga čimprej uveljavi. Ta zakon je v glavnem izdelal ljubljanski univ. profesor dr. Milan Škerl. Pri razpravi o tej točki je Stevan Račić protestiral, ker se je zaveda toliko zakasnila. Naslednja točka resolucije govori o zakonu o sodnih takсах, s katerim se ukinja gotove olajšave zadružništvu, ki so po mnenju zadružnih krogov nujno potrebne.

„Karagorgje“ na Sušaku

Sušak, 19. okt. Davi je priplul v tukajšnje luko parnik »Karagorgje«.

Slavi stavbenikov in poštnih uradnikov

Beograd, 19. okt. Danes sta slavili svojo slavo Zdrženje stavbenikov vse države ter Zveza poštnih uradnikov.

Reichstag odgoden

Berlin, 19. okt. Državni zbor je s 395 proti 147 glasovom sprejel zakon o amnestiji in se nato odgodil do 3. decembra t. l. (AA.)

Kingsford pristal v Avstraliji

Sydney, 19. oktobra. Letalec Kingsford Smith je priletel ob 2.26 zjutraj v Port Darwin. Kingsford Smith, ki je davi ob 2.26 pristal v Portu Darwinu, je zboljšal Hinklerjev rekord za 4 in pol dneva. (AA.)

Državljska vojna v Braziliji

Rio de Janeiro, 19. okt. Po oficelnem obvestilu so začele zvezne čete v državi Minas Geraes napredovati ter so poglne upornike pri Kambukuri v beg. Na fronti pri Sao Paulu in Parani so se uporniki na več mestih umaknili.

Buenos Aires, 19. okt. Kakor poročajo iz Porta Alegre, so uporniki iz Gojaza zasedli kraj Formoso. Na fronti pri Sao Paulu se je začela splošna ofenziva.

Zagrebška levinja usmrtila svoje mladiče

Zagreb, 19. oktobra. Danes je prijatelj zoološkega vrta v Maksimiru presenetila žalostna vest. Levinj par »Paša« in »Pašinka« sta usmrtila svoje tri mladiče, ki so bili v veliko veselje Zagrebčanov in od katerih je hotel Zagreb pokloniti dva Splitu. Levinja je enega mladice pojedla do polovice, drugega zadavila, tretjemu pa odgrnila zadnji nogi, zaradi česar so ga morali ubiti. Dogodi se večkrat, da levinja požre svoje mladiče, ako ji tega lev ne prepreči. Kako se je to dogodilo v zagrebškem zoološkem vrtu, pa si zoologi ne morejo razložiti.

Dober plen

Pariz, 19. okt. Iz Marseilla poročajo, da so na neki ladji, ki je prispela iz Jokohame, zaplenili cariniki vtihotapljeno blago in sicer preproge, smotke in svilu. Vrednost zaplenjenega blaga se ceni na sto tisoč frankov. (AA.)

Bandit Diamond še živ!

Newyork, 19. oktobra. Ker obstoji ne prestana nevarnost atentatov na Jacka Diamonda, se ostali bolniki v bolnici, kjer se zdravi prosili tihotapec, boje, da se ne bi pri tem tudi njim kaj zgodilo. Zato je policija odpremila Diamonda v bolnico na otoku Walfore. Na potu tjakaj ga je spremljalo veliko število redarjev v avtomobilih. (AA.)

Ali ste že naročnik edine slovenske ilustrovane tedenske revije »Življenje in svet«?

Veličasten pogreb carinika Pantelića

Ljubljana, 19. oktobra.

Danes popoldne se je vršil iz mrtvašnice na starem pokopališču pri Sv. Krištofu veličasten pogreb nesrečne žrtve zločinke roke, carinskega blagajnika Gvozdena Pantelića. Ob 15. je prispela pravoslavna duhovščina. Svečenik prota g. Janković je ob asistenci opravil pogrebne svečanosti, nakar je h krsti pristopil carinik g. Midžar, ki se je s iskrenimi in ganljivimi besedami poslovil od pokojnika. Poudarjal je, da je padel po prestanih treh vojnah in po Golgoti, ki jo je prestala srbska armada v Albaniji, pri izvrševanju službe kralju in domovini kot žrtev zavrtnega zločina. Z lepimi besedami je orisal pokojnikov blagi značaj in v imenu carinikov ter strokovnih tovarišev izrekel hudo prizadej rodbini svoje globoko sožalje. Krsto so nato dvignili uslužbenec Pogrebnege zavoda in jo med gostim špalirjem občinstva prenesli iz mrtvašnice na voz. Na vsaki strani krste je korakala častna četa vojakov in carinikov.

Pred pokopališčem se je zbrala ogromna množica ljudstva, ki je prišla, da izkaže pokojniku na njegovih zadnjih poti poslednjo čast. V nemi tugi so ljudje prisostvovali žalnemu obredu. Mnogim so se orosile oči, ko so pogrebni položili krsto na mrtvaški voz. Nato se je začel po Dunajski cesti pomikati veličasten žalni sprevod. Sprejeli so nosili vojaški velik leseni križ z napisom »Gvozden Pantelić, 15. oktobra 1930«. Pokojni Pantelić je bil namreč rezervni častnik in zato se je vršil pogreb z vsemi vojaškimi častmi.

Za lesenim križem so nosili pogrebci navaden križ, za njim pa po pravoslavnem običaju ječmenovo pogačo. Za temi se je razvrstila godba dravske divizije, ki je vso pot svirala turobne žalostinke, za njo pa je korakala močna vojaška četa. Sledili so nosilci 6 prekrasnih vencev, spletenih iz jesenskega cvetja. Vence so nosili finančni

stražniki in uniformirani cariniki. Pokojni so jih ljubljanski cariniki in finančniki, enega pa je položil na krsto vršilec dolžnosti bana Dravske banovine g. dr. Otmar Pirkmajer. Nosilec vencev je sledila četa uniformiranih finančnih stražnikov, nato pa zopet nosilci vencev. Posebno lep je bil venci, ki ga je poslal Sokolsko društvo iz Medvoda, katerega aginli član in odbornik je bil pokojni Gvozden Pantelić.

Za nosilci vencev je sledil mrtvaški voz, v katerega so bili vpreženi štirje vranci, za vozom so pa korakali globoko užaloščena žena, njen svak g. Tošič z ženo in drugi bližnji in daljni sorodniki. Za njimi so se pa razvrstili v žalni sprevod predstavniki oblasti, korporacij in združenj ter številno občinstvo. Med drugimi so spremlili Pantelića na zadnji poti vršilec dolžnosti bana g. dr. Pirkmajer, predsednik deželnega sodišča g. dr. Rogina, prosvetni šef banske uprave g. dr. Lončar, zastopnik mestne občine g. dr. Zarnik, šef carinskega oddelka pri finančni direkciji g. Nikola Kostić.

Pogreb se je pomikal ob špalirju prebivalstva po Dunajski cesti, Tavčarjevi ulici in Miklošičevi cesti na kolodvor. Krsto so prenesli v že pripravljen vagon, prota Janković je opravil cerkvene obrede, nato se je pa od Pantelića poslovil carinik Dubrovič, ki je dejal, da so se cariniki in vsi njegovi bližnji prijatelji ter znanci pripravljali na veselo slovo pred Pantelićevim odhodom v Beograd, namesto tega se slovo od drugega Gvozdena žalostno in pretresljivo. Splošne simpatije vseh, ki so ga spremljali na tej žalostni poti, naj bodo v uteho rodbini v njeni globoki bolesti. Naj mu bo lahka domača gruda!

Ob 18. je osebni vlak krsto z zemskimi ostanki blagajnika Pantelića odpeljal proti Beogradu. Pokopali ga bodo v njegovem domačem kraju.

Dr. Kramer častni član gasil-skega društva Trbovlje-trg

Trbovlje, 19. oktobra.

Danes ob 4. popoldne je priredilo gasil-sko društvo Trbovlje-trg v občinski dvorani intimo slavlje v čast bivšega ministra gosp. dr. Kramerja. Slavlja so se udeležili korporativni člani gasil. društva, častni člani gg. Logar, Kajtna in Dežman, župan Vodušek in občinska svetovalca Pavlin in Plavšak. Po pozdravnem govoru župana Voduška, ki je poudarjal zasluge dr. Kramerja za trboveljsko gasilstvo, je bila izročena dr. Kramerju diploma častnega člana društva. Dr. Kramer se je s prisrčnimi besedami zahvalil za izkazano mu čast, nakar sta govorila še načelnik trboveljske gasilske župe Guček in župan Vodušek. Po slavlju na občini se je vršila pri špancu zakuska, ki je trajala do ministrovega odhoda na večerni vlak.

Odkritje Puncerjevega spomenika

Braslovce, 19. oktobra.

Naš trg je danes doživel lepo slovesnost, kakršne že dolgo ne pomnimo. Bil je prijeten solnčen dan in v vladi, avtobusi, avti in peš je prihitela z vseh strani v Braslovce velika množica ljudstva, da se oddolži koroškemu junaku Srečku Puncerju, kateremu so popoldne slovesno odkrili preprost, a ličen spomenik, delo kiparja Napotnika. Slovesnosti so prisostvovali zastopniki številnih sokolskih in gasilskih društev, polkovnik g. Rojnik v zastopstvu komandanta 39. pešpolka iz Celja, bivši minister g. dr. Kukovec kot podpredsednik Narodne odbrane iz Maribora in v zastopstvu generala Maistrsa, nadsvetnik g. Šubic iz Celja, zastopnik CMD g. Prekoršek, za celjsko sokolsko župo g. Smertnik, učitelj g. Gerlanc za Jadransko Stražo, učitelj g. Grašar za Celjski koroški klub, šolski upravitelj iz Braslovca g. Lušin, zastopnik JAND »Jadrana« jurist Omladič, zastopnik Udruga jugoslovenskega srednješolskega dijaštva g. Tugomir Prekoršek, šolska mladina, domača duhovščina, pokojnikovi tovariši in številni drugi.

Vsa množica se je zbrala pred osnovno šolo v Braslovcah, odkoder je krenil sprevod na braslovsko pokopališče, kjer počiva pokojni Srečko. Tam je najprej zapel mladinski pevski zbor braslovške osnovne šole pesem »Oj Doberdobe«, nakar je povzel besedo predsednik odbora za postavitev spomenika g. Fran Roš, ki je obeležil življenje in dejanje pokojnega Srečka Puncerja. Za njim je imel slavnostni govor g. dr. Kukovec, ki je odkril spomenik. Sledila sta posvetitev spomenika po braslovškem dekani g. Martinu Medvedu in prevzem spomenika v varstvo braslovške občine po županu g. Omladiču. Ob koncu so obsuli Puncerjev grob s številnimi lepimi vencji, pri čemer je položila na Puncerjev grob v imenu savinjskih in koroških deklet šopek učiteljskega gdi. Tončka Ježovnikova, nakar so zapeeli šentpavelski in braslovski pevci več pesmi.

Po slovesnosti se je vršil v braslovski osnovni šoli prijateljski sestanek vseh delegacij in se je g. dr. Mejak iz Celja zahvalil vsem, ki so na katerikoli način pomagali od tega, da smo se pokojnega koroškemu borcu Puncerju oddolžili vsaj s skromnim spomenikom.

Sporod koncerta

ki ga priredi drevi ob 20. v Filharmonični dvorani ga. Marija Novak-Cepičeva: Milojević: Japan; Manojlović: Moja draga; Lajovic: Mesec v izbi in Spleen; Škerjanc: Beli oblaki in jesenska pesem; Osterc: Soince v zavesah, Obhajem se s tišino in Oh, kako sem bolan; Gotovac: Jur tri moči in Izvira voda iz kamena; Grgošević: Slavonsko kolo; Konjović: Sunce bi sjalo (bosanska) in Of, aman, aman (južnosrbska); Stanko Vraz-Niko Štritar: Priša je cesarski pot, Hodi da Ajdnika, pa kaj to mora biti in Micka bi rada Jurka dobila. Opozorjamo na prvi javni koncertni nastop simpatične pevke, ki ima izredno lep glas in Betetovo solo. Na klavirju jo bo spremljal konservatorist Marijan Lipovšek. Vstopnice v Matici knjižarni in na večer koncerta od pol 20. dalje v veži Filharmonične družbe.

Likanje obleke 18 Din

Gospodje, dame!

Vaša jesenska obleka, suknja, damski plašč, kostumi bodo zopet kakor novi, ako jih pošljete v

Valet Ekspress, Ljubljana
Stari trg 19

ki vam kemično čistijo, zlikajo, temeljito pravi, na željo ustavijo novo podlogo, obrne. Cen. obračun Din 300 Likanje takoj. Čiščenje, popraviljanje v 24 urah. — Pišite dopisnico, da pošljemo iskat. 14551

Poljska rešila vso Evropo

Desetletnica poljsko-boljševiške vojne — Francosko priznanje

Varšava, 19. oktobra. »Gazeta poljska«

prinaša članek francoskega generala Henryja, enega največjih francoskih vojskovodij, povodom 10letnice bitke pred Varšavo, kjer je mlada, komaj rojena Poljska, kakor pravi general, rešila sebe in Evropo pred boljševiškim navalom. V težkem položaju, brez obutve in municije, je hrabra

poljska vojska pod zapovedništvom maršala Pilsudskega zaustavila sovražnika, ki je bil po številu močnejši in bolje opremljen. Zaustavila ga je tako, da je mogla Poljska premaganim boljševikom diktirati mir. (AA.) (Opozorjamo na članek »Cudež nad Vislo«, ki bo priobčen v prihodnji številki tedenske revije »Življ. in svet.«)

Huda nezgoda dveh ljubljanskih motociklistov

Novo mesto, 19. oktobra.

Danes je napravil uradnik tvornice »Alko« v Ljubljani Mirko Prebeg s svojim motociklom izlet v svoj domači kraj Samobor. Z njim se je peljal tudi 3letni uradnik poštne direkcije v Ljubljani Josip Ferluga. Vožnja je bila krasna, brez najmanjšega defekta vso pot do Samobora. Okrog 17. ure sta se izletnika vračala preko Novega mesta domov. Pri klancu »Na šrangji« pred Mirno pečjo sta dohitela okrog 18.30 s svojim vozilom kmetski voz, poleg katerega je tekel voznikove pes. Pes se je zakadil v motocikel, kar je plačal z življenjem, to pa je postalo usodno tudi za g. Ferlugo, ki je sedel za vozačem. Pri sunku sta g. Ferluga zdrsnili nogi s podstavkov, pri čemer se mu je zeletela desna noga v motor in kolesje ter se mu zlomila pod kolenom. Takoj po nesreči je odhitel njegov tovariš g. Prebeg v Mirno peč, da bi telefoniral v Novo mesto po pomoč. Ker je bil poštni urad prazni, se je odpravil nato sam nazaj v Novo mesto ter se zgledil na policiji, kjer je zadevo naznanil in zaprosil za pomoč.

Medtem so domačini v Mirni peči ponesrečencu skušali olajšati bolečine, kolikor je bilo mogoče. Iz Novega mesta so prihiteli po ponesrečenca tovarnar Josip Povh s svojim avtomobilom, Kopačev šofer g. Trošt in seveda g. Prebeg, ki so g. Ferlugo prenesli v avtomobil ter ga pripeljali v kandijsko bolnico usmiljenih bratov. Pred lekarno g. Bergmana v Novem mestu je čakal ponesrečenca že primarj dr. Pavlič, ki se je odpravil potem z njim v bolnico, kjer so mu nudili potrebno pomoč.

Ako želiš imeti lepe knjige, pristopi k Vodnikovim družbi!

Novi anleški zrakoplovni minister
Za Thompsonovega naslednika je imenovan lord Amulrec, odvetnik, ki se do sedaj ni zanimal za zrakoplovstvo

Humor

Trenutni posnetek
Dvoje src — ena duša

Po pravih olike moramo zdrobiti lupino jajca, ki smo ga použili, da se ne bi zakotalilo po tleh ali po mizi, kadar se pobirajo krožniki. Ali ta običaj sega v sivo preteklost. Rodil se je iz vraže. Prihaja od Etruskov, ki so ga podelili Rimljanom. Jajčno lupino so vselej strli, da ne bi kdo pisal čarovnih izrekov ali risal zlonosnih podob po njej.

DOBER DOKAZ

Neki večer so se za odrom vnele dekoracije in vonj po smodu je vzemiril gledalce. Panika se je zdela neizbežna, ko se je neki glumec pojavil na odru. »Gospoda, pomirite se,« je rekel, »nobene nevarnosti ni. Občinstvo pa se ni zdelo potolaženo. »Gospoda,« je nadaljeval prisrčni igralec, »za hudiča, mar mislite, da bi bil jaz tu, če bi bilo opasno.« Poplah je bil preprečen.

IZPLAČAL GA JE

Angleški lord Fitzgerald si je močno želel poznati pesnika Johnsona in ga je zato povabil na večerjo. Johnson se je res prikazal, toda radi njegove skromne obleke ga je vratar zavrnil. Seveda je pričel pesnik robaniti in rohneti, tako da je prišel sam lord ven. Osuplo si je ogledal mladega moža in rekel: »Vi pač ne morete biti Johnson. Saj bi vam človek niti toliko ne prisodil, da znate kakemu kozlu »mee« reči. — »Mee« je odgovoril Johnson in se prijazno pa pomenljivo ozrl v lorda.

TEHTEN VZROK

Poslovodja: »Kaj pa je temu gostu, da se tako usaja?«
Natakar: »Menda je našel črva v salati.«
Poslovodja: »Mogoče je vegetarijanec.«

ČUDEN AMERICAN

James de Laos, slaščičar v Washingtonu, je bil imenovan za porotnika v neki pravi di radi alkoholskega tihotapstva. »Ali ste za poostrežev prohibicije?« vpraša sodnik bodočega porotnika. Laos zbežano gleda v zastopnika oblasti. »To menda veste, da imamo zakon o alkoholni prepovedi?« — »Ne, gospod,« odgovori Laos ponižno. — »Sreča za vas, da stojite tukaj kot porotnik in ne kot obdolženec,« se zavzame sodnik, »drugače bi vam kaj težko verjel.«

BLAGA DUŠA.

Angleški lord, ki je imel silno potlačen nos, je dal miloščino siromaku.

»Bog vam ohrani zdrave oči!« vzklikne berač.

»Zakaj pa ta čudna želja?« se zavzame dobrotvor.

»Zato, milostni gospod, ker bi vam bilo jako nerodno nositi naočnike, če bi vam vid opešali.«

V ŠKRIPCIIH

»Seveda, stanovanje je lepo, ampak neka neprijetna je vmes... medstenje je tako tanko, da sosedje slišijo vsako besedo, ki jo izpregovorimo.«

»Nič ne de... določite samo sklad opeke.«
»Seveda... ampak potlej ne bomo pa mi slišali, kaj oni govorijo.«

NA MEŠČANSKI VEČERNI ZABAVI

Gospodar pošepeta svoji boljši polovici: »Strašno me glava boli. Skušaj goste odpraviti.«

»Vrat jim pač ne morem pokazati!« ugovarja obzirna žena.

»Saj ni treba, ampak za klavir pa lahko sedeš!«

NEGOTOVOST

Morila se pritirali pred njegovo žrtev.

»Ali spoznate to osebo?« vpraša sodnik.

»Jo. Ampak ne vem — mogoče je to od razburjenja: nekam izpremenjena se mi zdi.«

SINDIKAT

Učitelj vpraša dečka, kaj hočeta postati, kadar odrastata. »Jaz bom vaški zdravnik«, odgovori eden. »Jaz pa župnik, jaz bom pokopal ljudi, in po nekoliko letih bo vsa vas najina.«

Bukova drva Trboveljski premog Analeški koks

pri tt. »KURIVO«, Dunajska cesta 33 (na Balkanu) — Tel. 34.34

Za morilci še ni sledu

Vse dosedanje zasledovanje morilcev carinika Pantelića brez uspeha

Ljubljana, 19. oktobra.

Strahovit umor blagajnika ljubljanske carinarne Gvozdena Pantelića je bil tudi danes predmet splošne govorice po Ljubljani. Vse mesto živahno komentira grozen zločin in širijo se vse mogoče verzije, domnevanja in ugibanja. Vsa javnost na peto pričakuje in želi, da bi policija čimprej pojasnila strašen zločin. Toda vse kaže, da umor še ne bo kmalu pojasnjen.

Ljubljanska policija je mobilizirala ves svoj aparat in postavila na nogo vse ljudi, kar jih ima, zaprla in zastražila je dohode in periferijo mesta, pa vse skupaj je ostalo še brez uspeha. Zločinci so izginili, kakor da bi se vdrl v zemljo. Res je sicer, da ima policija razmeroma še precej točen njihov opis, da je približno, kakšne narodnosti so, kar je pa tudi vse. Edino, kar bi ji še služilo pri zasledovanju zločincev, je približna smer, kamor so bili pobegnili. Domneva se, da so jo ubrali proti Dolenjski ali pa proti Zidanemu mostu. Seveda je pa to tudi samo hipoteza in ni izključeno, da sede zločinci mogoče celo v Ljub-

ljani in se policiji smejejo v pest. Na podlagi opisa domneva policija, da ima opraviti z ljudmi iz boljših krogov. Vse priče soglašajo v tem, da jih napadale elegantno oblečeni.

Tudi večeraj in danes je policija zaslišala celo vrsto oseb in jih zopet izpustila. Gotove indicie ima sicer policija v rokah 'u ima na sumu tudi več oseb, toda tehtnih dokazov ni. Danes je bil zopet mobiliziran ves, sicer skromen policijski aparat. Kriminalni uradniki in agenti so se na avtomobilih odpravili v raznih smereh iz mesta do Zidanega mosta, do Bleda, na Dolenjsko in Notranjsko, zvečer so se pa vsi vrnili v Ljubljano brez uspeha.

Kakor nam poročajo, so orožniki v Duplah nad Kranjem v soboto zvečer aretirali 3 sumljive neznanke, katerih opis se je prilično ujemal z zasledovanimi. Orožniki so jih zaslišali, toda vsi trije so dokazali svoj alibi in so jih zato morali zopet izpustiti. Preiskava je torej na vsej črti na mrtvi točki.

Huda nesreča učitelja

Slovenjgradec, 19. oktobra.

V tukajšnje bolnico so pripeljali hudo poškodovanega učitelja g. Ivana Lazarja iz Črnece pri Dravogradu. G. Lazar se je namreč te dni pozno ponoči vračal iz Dravograda domov v Črnece in da bi si skrajšal pot ter se izognil po poplavi hudi prizadeji cest, se je podal preko železniškega mostu proge Dravograd-Labud. Most pa so prav te dni popravljali in odstranili z njega vse deske, ki so ga pokrivale.

Ničesar hudega sluteč je hotel g. Lazar prekorčiti most, a je že pri prvem koraku padel 12 metrov globoko v strugo Meže, pri čemer si je zlomil nogo in dobil hude notranje poškodbe. Ponesrečenca so šele naslednjega dne jutraj našli delavci, ki so šli na delo. Nevarno ranjenega g. Lazarja so takoj spravili k zdravniku in ga nato prepeljali v tukajšnjo bolnico. Sreča v nesreči je bila, da je Meža na omenjenem mestu bolj plitka, sicer bi ponesrečenec nedvomno utonil.

Kupujte samo
PENKALA BATERIJE
ker goré najdalje!

300

Med polharji

Četa podeželskih izobražencev na dolensko-hrvaški meji si je hotela privoščiti klasični polžji lov v bukovem gozdu, ne meneč se za posmeh bližnjih »Hrvatov«, ki radi zbadajo svoje sode-

Če so polhi, polhe pungrste, če je žir, žir pometaste, ah, prekleli Kranjci, vse požreštel!

Ob ognju — jesenske noči so v višavah dokaj hladne — ob visokem ognju, ki je delal zevajoče brezno v gosti temi, je imel prvo besedo absolvent praške tehnike, Mirko Hrastar. Obravnavala se je praktična filozofija, zlasti razmerje med moškim in žensko. Hrastarju je šinila na um Čapkovva domislica v »Komediji iz življenja žuželk«:

Svēt chce byti polosvět,
a žena — položena...

»Recite, kar vas je volja,« prigovarja mladi idealist, učitelj Majdič, »ženska vobče pa vendarle prekaša moškega v prenašanju telesnih bolečin. Je li to na posebnostih živčne uravnave ali pa se šibki spol ponaša s krepkejšo konstitucijo?«

»Ti si bil in ostaneš feminist,« se po-

stavi Hrastar, »saj ima vaš rod po ženi že svoj priimek, Majdič, kar je redek pojav v našem narodu.«

»Le nikar tako hreščati, Hrastar! Povedati hočem še nekaj njej v prilog: za telesno ugodje prebije žena brez vseh tonikov in narkotikov, brez alkohola, nikotina in kokaina. Zgolj ena vrsta žen potrebuje danes opojil in mamil, namreč ona, ki dosti občuje v moških krogih in je dušno od njih okužena, otrovana, ali kakor so se včasih ostroumno izražali, oslabljena. Je čitaj zbirko zadenih zakonov in odlokov, ki jih je izdala cesarica Marija Terezija, pa boš videl. Deviškost duše, nedotaknjeno ženskost moreš pričakovati, kadar se zavrne ponujena svalčica.«

»Ako že takisto tolmačiš,« se nekam ujetljivo vstuli Hrastar. »reci še to: ženska lahko pretrpi tudi brez najjačje opoja, brez zaglušnega opija, ki mu pravimo delo. Moški jemlje delo kot bromuralne škricle, kot prho iz pozabnostne reke Lete. Možak ob nedeljah ni nikaka razveseljava prikazen.«

»Seveda,« pritegne Majdič, »saj žena mora venomer čakati, torej napejati živce, vedno se mora držati pasivno, zmeraj biti sama, čeprav se ji

samota kaj slabo prilega. Po vrhu pa ji še nedostaja znatna lajšava, velevažna slajšava: duhovni humor. Kadar se poprečna žena smeje, se to vrši le telesno. Prave šegavosti pa ne pozna. Pomisli nadalje na divjega volkodlaka, ki jo spremlja na vsej poti nienega samotarstva: čas, neumljeni sovražnik, ki je hujski od same smrti; zavest, da zmerom bolj prepaša. Pogled v zrcalo na steni ji s peklenskim rezanjem napoveduje: »Eva, uboga reva, staramo se!« Moški naklada v veliko kopico svoje račune, sodne spiske, romane ali drugačne znake svojega udejstvovanja, pod katere sme z napoleonsko kretljivo prilipiti značko: Ego feci, jaz sem to napravil. Na golo črepino, ki mu jo je gladko izčesala ščetka let, si more nasadi tolažilno vslavilo: naslove, uspehe, družabni ugled. Vse to je duševni alkohol, blagodejnih kokain. Ženski ni do take samopozabe. Ogoljena, obrana, okleščena, obletela stopa povsem na grob svoje starosti. Ženska je po mojem čvrstejša od moškega, ona je pravi heroj!

»Glede herojstva,« se je oglasil sedaj upravitelj Dolgokračnik. ki je doslej molče dvoril gospodični Zelenkovi, polni žive vode, slivovke, »naj mi bo

dovoljeno povedati dogodbico iz mojih mlajših let, ko sem začetnik učiteljeval v Rakovniku. Moja rajnica se je bahala s svojo srčnostjo, češ, da se ne boji samega vraga. Nerodno mi je bilo, ker sem imel v hiši gosta. S prijateljem se torej domeniva za burko. Ko smo pozno polegli, naj bi bil on našel prilezel skozi pritlično okno v njeno spalnico in za kazen oziroma preizkušnjo malce zastrašil mojo Agato. In res, pritihovali se. naperi proti njenemu vzglavju samokres in jame pretiti: »Denar ali življenje!« Agata je bila pod rjuho. Ko zasliši človeški glas, vsa izbegana iztegne roki proti neznanцу, rekoč: »Hvala vam. blagi vlomilec, da ste prišli. Sram me je bilo, da bi bila klicala svojega moža, kar sem se danes preveč ustila pred njim. Lepo vas prosim, odprite vrata: pod posteljo se skriva — miš!« Zares. imenitno junastvo je pokazala moja Ajtka!

Na tak ugovor prista ženske nadrejenosti ni vedel kaj pripomniti. Po kratkem presledku se je pomenek zasukal na drugi tir. Proti zori se je družba dvignila, pobrala skrinjice z brkatimi ujetniki ter izginila iz bukovega carstva proti domu.

I. Zelenko.

Sportni „Ponedeljek“

Boj za točke se nadaljuje

V Ljubljani sta Ilirija in Primorje osvojila po dve točki, v Mariboru pa je ISSK Maribor izvojeval zmago proti Rapidu — V državnem prvenstvu sta ostala BSK in Concordia na vodstvu, dočim je Hajduk zasedel tretje mesto — Velika gorska kolesarska prireditev na vrhniških serpentinah

Ljubljana, 19. oktobra.

Današnje kolo prvenstvenih tekem ni vzbudilo mnogo zanimanja med sportno publiko. Igrišča so bila malone prazna in doseženi rezultati v splošnem niso prinesli presenečenj. Izjemo tvori je prvenstveni tekma II. razreda, v kateri je Slovan kot favorit podlegel najmlajšemu klubu LNP SK Korotan. Slovanov debi v II. razredu je bil dosedaj precej šibek in vodstvo bo moralo pravočasno misliti, kje leže vzruki, ker bo sicer moštvo zaključilo sezono s preveliko izgubo.

V I. razredu sta bili na programu prvenstveni tekmi med Primorjem in Hermesom ter Ilirijo in Grafiko. Ker imajo Šiškarji zabrano igranja, beleži Primorje rezultat 3 : 0 par forfait in dve točki. Druga tekma se je vršila na igrišču SK Ilirije in končala s pričakovano zmago Ilirije. Grafika se je tudi v tej tekmi pokazala žilavega in odprnega nasprotnika, ki zna kljub premoči vztrajati do konca. Po današnjem kolu sta jesenski prvenstveni tabeli ljubljanskega okrožja taki - le:

I. razred:				
Primorje	3	3	—	15:1
Ilirija	4	3	—	18:4
Svoboda	3	1	—	2:21
Grafika	3	—	1	2:4
Hermes	3	—	1	2:3
II. razred:				
Jadran	3	3	—	19:2
Korotan	2	2	—	2:0
Slovan	3	1	—	2:5
Natakar	2	—	2	1:8
Reka	2	—	2	1:12

Izmed vseh klubov je dosedaj samo Ilirija odigrala vse jesenske tekme; ker ima Primorje, ki je po boljši razliki golov že sedaj na čelu tabele, odigrati še tekmo z Grafiko, v kateri bo nastopilo kot sigurni favoriti, je gotovo, da bo jesensko prvenstvo ljubljanskega okrožja ostalo njemu. Končna odločitev o prvaku za vso sezono pa bo padla spomladi.

V naslednjem nekaj podrobnosti o današnjih igrah:

Ilirija:Grafika 3:0 (1:0)

Ilirija: Marš, Strehovec, Bergles, Unterreiter, Varšek, Dekleva, Rihar, Pogacnik, Knežević, Doberlet, Rihtar.

Grafika: Wohlmuth, Kobal, Mihelič, Strohmayr, Pukl, Palček, Muzolović, Katavič, Kmetič, Štupica, Turčič.

Sodnik: Cimperman. — Publike okoli 200.

Ilirija, ki je nastopila v deloma kombinirani postavi, je prišla na polje kot favoriti, kar je pozneje v igri tudi opravila. Njena postava sicer ni obetala prvenstvene igre, toda pod pritiskom hitrega in odločnega nasprotnika je razvila zelo

živahno in nevarno igro,

ki ji je zaslužen prinesla zmago. V napadnih vrsti je ugajal Knežević, ki je idealno delil žoge in tudi sam mnogo streljal. Doberlet je čisto preudoben, vendar je bil kljub temu nevarnejši od desne zveze. Mlademu Rihtarju na krilu manjka rutine, dočim je imel Ica na desni mnogo posla, ki ga je opravil dobro. V splošnem je napadna vrsta preveč oklevala, ker bi bila sicer lahko kljub dobremu vratarju Grafike plasilara še kakšno žogo. V krilski vrsti je taktično zaostajal Dekleva; neodpustljivi so zanj tudi strelji, ki jih brez potrebe pošilja nasprotniku na lastno polje. V ožji obrambi je šlo v redu; delo tamkaj — vsaj po odmoru — ni bilo ravno preveč naporno.

Grafika je opravila svoj dober renome v najlepši luči. Razume se, da je v tehničnem in taktičnem pogledu zaostajala; vse to pa je nadomestila

z enolom in poizrtvalnostjo. Premoči rutiniranega nasprotnika je bila sicer vedno silnejša, vendar pa so bilo - rdeči tudi v največjih stiskah priredili par nevarnih napadov na nasprotnikova vrata. Glavna zasluga za časten rezultat gre seveda ožji obrambi, v kateri so se vsi borili kot levi. (Mihelič!) Pohvala je tem bolj zaslužena, ker krilska vrsta ni bila dovolj povezana in je zaradi tega naprtila tudi mnogo svojega posla branilcem. V napadu sta ugajali obe zvezi (Katavič), ki pa sta imeli v srednjem krilcu Varšku trdnega razdirača. Tudi desno krilo je uvedlo par lepih akcij, ki pa niso prinesle številčnega uspeha. Moštvo je napravilo najsimpatičnejši vtis in zd se — če nas vsi znaki ne varajo — da bo v dogledni bodočnosti igralo v ljubljanskem I. razredu vidno vlogo. Na tej poti ji je lahko današnji častni uspeh dobra vzpodbuda!

Igra je tekla mirno razen nekaj slučajnih prask, ki so v borbah za točke itak na dnevnem redu. Sodnik je moral v 38. min. drugega polčasa izključiti Doberleta zaradi sličnega incidenta. Sicer pa so bile menda samo besede...

Gole so zabili: Pogacnik v 25. min. I. polčasa ter Doberlet v 24. in Unterreiter v 37. min. drugega polčasa. Koti 6 : 1 za Ilirijo.

Sodnik g. Cimperman je vodil tekmo dobro; del publike se je prav neupravičeno hudoval nad nekaterimi njegovimi odločitvami.

V predtekmi je rezerva Ilirije zmagala nad rezervno Grafiko z 8 : 2 (2 : 2). Dočim je rezerva Grafike do odmora vzdržala tempo, je po odmoru stalno popu-

ščala, dokler se ni igra končala v popolni premoči Ilirije. Na igrišču Primorja je rezerva Primorja zmagala nad rezervno Hermesa z 8 : 0.

Korotan : Slovan 1 : 0 (1 : 0).

Mladi Korotanci so v vseh oziirih prekašali nasprotnika in tekmo zaslužen odločili v svojo korist. V enajstotici Slovana so se trudili posamezniki (Volkar, Marchiotti), dočim se je ostalim zelo poznalo, da nimajo pravega treninga. Sedaj bo pa treba! Tekmo je sodil g. Betetto.

Tekme za državno prvenstvo

Današnje kolo državnih prvenstvenih tekem je presenetilo na celi črti. Favorita in vodilna kluba v tabeli sta mogla rešiti le neodločne rezultate in odnesti le po eno točko; najbolj nepričakovano je prišlo to presenečenje za BSK, ki je na vročih sarajevskih tleh malone delil usodo splitskega Hajduka. Hajduk je v Osijeku odnesel razmeroma slabo zmago, kar gre skoraj gotovo na račun odsotnih nekaterih boljših moči, ki zaradi blezur niso moge nastopiti.

Prvenstvena tabela nudi po 7. kolu naslednjo sliko:

BSK	7	4	2	1	17:10	10
Concordia	7	4	2	1	17:12	10
Hajduk	7	4	1	2	17:14	9
Jugoslavija	7	3	2	2	13:10	8
Slavija (S)	7	2	1	4	12:15	5
Slavija (O)	7	—	1	7	5:20	0

Kakor vidimo, se je vrstni red spremenil le v sredini tabele, kjer je splitski Hajduk zaradi pridobljenih dveh točk, prestopil v drugo skupino.

Prvenstvena tabela nudi po 7. kolu naslednjo sliko:

BSK	7	4	2	1	17:10	10
Concordia	7	4	2	1	17:12	10
Hajduk	7	4	1	2	17:14	9
Jugoslavija	7	3	2	2	13:10	8
Slavija (S)	7	2	1	4	12:15	5
Slavija (O)	7	—	1	7	5:20	0

Kakor vidimo, se je vrstni red spremenil le v sredini tabele, kjer je splitski Hajduk zaradi pridobljenih dveh točk, prestopil v drugo skupino. Prvenstvena tabela nudi po 7. kolu naslednjo sliko:

BSK	7	4	2	1	17:10	10
Concordia	7	4	2	1	17:12	10
Hajduk	7	4	1	2	17:14	9
Jugoslavija	7	3	2	2	13:10	8
Slavija (S)	7	2	1	4	12:15	5
Slavija (O)	7	—	1	7	5:20	0

Kakor vidimo, se je vrstni red spremenil le v sredini tabele, kjer je splitski Hajduk zaradi pridobljenih dveh točk, prestopil v drugo skupino. Prvenstvena tabela nudi po 7. kolu naslednjo sliko:

BSK	7	4	2	1	17:10	10
Concordia	7	4	2	1	17:12	10
Hajduk	7	4	1	2	17:14	9
Jugoslavija	7	3	2	2	13:10	8
Slavija (S)	7	2	1	4	12:15	5
Slavija (O)	7	—	1	7	5:20	0

Kakor vidimo, se je vrstni red spremenil le v sredini tabele, kjer je splitski Hajduk zaradi pridobljenih dveh točk, prestopil v drugo skupino. Prvenstvena tabela nudi po 7. kolu naslednjo sliko:

BSK	7	4	2	1	17:10	10
Concordia	7	4	2	1	17:12	10
Hajduk	7	4	1	2	17:14	9
Jugoslavija	7	3	2	2	13:10	8
Slavija (S)	7	2	1	4	12:15	5
Slavija (O)	7	—	1	7	5:20	0

Kakor vidimo, se je vrstni red spremenil le v sredini tabele, kjer je splitski Hajduk zaradi pridobljenih dveh točk, prestopil v drugo skupino. Prvenstvena tabela nudi po 7. kolu naslednjo sliko:

BSK	7	4	2	1	17:10	10
Concordia	7	4	2	1	17:12	10
Hajduk	7	4	1	2	17:14	9
Jugoslavija	7	3	2	2	13:10	8
Slavija (S)	7	2	1	4	12:15	5
Slavija (O)	7	—	1	7	5:20	0

Kakor vidimo, se je vrstni red spremenil le v sredini tabele, kjer je splitski Hajduk zaradi pridobljenih dveh točk, prestopil v drugo skupino. Prvenstvena tabela nudi po 7. kolu naslednjo sliko:

BSK	7	4	2	1	17:10	10
Concordia	7	4	2	1	17:12	10
Hajduk	7	4	1	2	17:14	9
Jugoslavija	7	3	2	2	13:10	8
Slavija (S)	7	2	1	4	12:15	5
Slavija (O)	7	—	1	7	5:20	0

Kakor vidimo, se je vrstni red spremenil le v sredini tabele, kjer je splitski Hajduk zaradi pridobljenih dveh točk, prestopil v drugo skupino. Prvenstvena tabela nudi po 7. kolu naslednjo sliko:

BSK	7	4	2	1	17:10	10
Concordia	7	4	2	1	17:12	10
Hajduk	7	4	1	2	17:14	9
Jugoslavija	7	3	2	2	13:10	8
Slavija (S)	7	2	1	4	12:15	5
Slavija (O)	7	—	1	7	5:20	0

Kakor vidimo, se je vrstni red spremenil le v sredini tabele, kjer je splitski Hajduk zaradi pridobljenih dveh točk, prestopil v drugo skupino. Prvenstvena tabela nudi po 7. kolu naslednjo sliko:

BSK	7	4	2	1	17:10	10
Concordia	7	4	2	1	17:12	10
Hajduk	7	4	1	2	17:14	9
Jugoslavija	7	3	2	2	13:10	8
Slavija (S)	7	2	1	4	12:15	5
Slavija (O)	7	—	1	7	5:20	0

Kakor vidimo, se je vrstni red spremenil le v sredini tabele, kjer je splitski Hajduk zaradi pridobljenih dveh točk, prestopil v drugo skupino. Prvenstvena tabela nudi po 7. kolu naslednjo sliko:

BSK	7	4	2	1	17:10	10
Concordia	7	4	2	1	17:12	10
Hajduk	7	4	1	2	17:14	9
Jugoslavija	7	3	2	2	13:10	8
Slavija (S)	7	2	1	4	12:15	5
Slavija (O)	7	—	1	7	5:20	0

obeh juniorjev ISSK Maribora Korenčana in Vodebovega Dušana je žel priznanje.

V moštvo Rapida je manjkalo potrebne skupnosti, vendar se je poznala igralcem šola trenerja Hofsteterja. Ni se še poleg vplaz v priznanje rezervama, je že nov navdušenje najavilo nastop obeh prvih moštev, ki sta se javila sodniku g. Deržaju iz Ljubljane v naslednji postavi:

ISSK Maribor: Koren 2. — Koren 1. Brtoncelj 2. — Konič, Kirbiš, Petan, — Starc, Brtoncelj 1. Jež, Domicelj, Hreščak 1.

SK Rapid: Pelko, Barlovec, Kurcman, — Lešnik, Prel, Šmid, — Klipsteter, Terglec, Hofsteter, Hardinka, Terneč.

Ze pričetek tekme je dopuščal sodbo, da bo tekma kvalitativno prekašala vse letošnje nastope obeh moštev. Tempo, start in kombinacija, vse je bilo v stilu igre prvorazrednih moštev. Enajstotica zmagovalca je zadivila v vsakem pogledu. Vsa poedinec se je zavedal važnosti tekme in uspehu temu primerno tudi ni izostal. Vključ prigrupacij moštva je vladalo med poedinimi formacijami razumevanje in se je zlasti premestitev Brtoncelja 2, ki je skupno z bratom Korenom tvoril brezbrižno obrambo, izkazala za posrečeno. Srednji krilec Kirbiš je dosegel zopet staro formo in je imel v stranskih krilih razveseljiva pomagajča. Tudi napadu gre pohvala. Pepček je bil zopet junak dneva.

Rapid je po začetni nadmoči podlegel boljši skupni igri nasprotnika, vendar pa je vzdržal igro do kraja odprto in je čisto ogrožal vrata Maribora. Moštvo črnomodrih je pokazalo, da ima za seboj dober trening in mu manjka le še vzdržljivih krilcev. Najboljša formacija je bila očija obramba, ki je opravila ogromno delo. Sodnik je zadovoljil.

SK Zvezničar : SK Svoboda 12:0 (5:0).

Na igrišču SK Zvezničarja je bila danes dopoldne odigrana prvenstvena tekma imenovanih klubov. Svoboda je zopet doživela visok poraz in to povsem zaslužen. Nekateri igralci so igrali neverjetno indolentno, tako da je nasprotnik po mili volji zabijal gole. Tekma, odigrana v takem stilu, pač ne more biti v korist nogometa. Sodil je g. Nemec v stilu tekme.

Ostale nogometne tekme

Zagreb: Grafičar : Hašk 2 : 2 (1 : 0); Gradjanski : Sokol 3 : 1 (0 : 1); Željezniki : Viktorija 4 : 0 (2 : 0).

Dunaj: Vienna : Austria 3 : 1 (1 : 0); Rapid : Wacker 2 : 1 (0 : 0); WAC : Sportklub 4 : 2 (3 : 2); FAC : Slovan 5 : 2 (1 : 1); Admira : Nicholson 3 : 1 (2 : 0).

Praga: Slavia : Kladno 3 : 0; Bohemians : Sparta 4 : 3; Nachod : Viktoria - Žizkov 3 : 2; Teplicer FC : Meteor VIII. 6 : 3; DFC : Rapid 5 : 1.

Budimpešta: Ferencvaros : Nemzeti 0 : 0; Hungaria : »33« 8 : 3; III. okraj : Vasas 4 : 1.

Debrecin: Ujpest : Bocsary 2 : 2.

Segedin: Bastya : Szabaria 1 : 0.

Pečuj: Kispet : Pecs Baranya 4 : 0.

Nürnberg: IFC Nürnberg : FC Bayern 10 : 0.

Fürth: Würzburg : SV Fürth 4 : 0.

Berlin: Victoria : Hertha 3 : 2.

Kolesarstvo

Gorska kolesarska dirka na Vrhnikih

Vrhnika, 19. oktobra.

Agilna kolesarska sekcija SK Vrhnika je priredila včeraj zelo dobro uspešno jesensko gorsko kolesarsko dirko na vrhniških »ridah«, ki je privabila na Vrhniko številne dirkače iz Maribora, Celja, Jesenice, Domžal in Ljubljane. Za dirko se je prijavilo okoli 30 dirkačev, ki so pokazali prav dobro formo. — Izenadil je zopet mladi Faninger iz Maribora, ki je prevozil znano gorsko progo od Cankarjevega spomenika do vrha Rasovca km. 6.108 v rekordnem času 13:18¹/₂ sek ter si s tem priboril tudi srebrno kolajno za najboljši čas dneva. Značilno je, da je kot junior prekosil prvorazredne dirkače za cele 2 minute 30 sekund ter dosegel na gorskem terenu 80 km tempo na uro. Juniorska skupina se je pod njegovim vodstvom že na prvem ovinku raztrgala; Faninger se je popolnoma odtrgal ter prevozil cilj 40 sekund pred ostalimi. Sledila sta mu zelo vztrajna in dobro trenirana vrhniška dirkača brata Karol in Franc Štirn, ki jima manjka samo dirkalne rutine, da bi lahko sprejela boj z vsakim vozačem. Isto velja tudi za ostale vrhniške dirkače. (Malavašič in Švigelj!) Značilno je, da so vsi juniorski vozači v času prekosili prvorazredne dirkače, ki so se po starosti navadili krili drug za drugega ter se je vsak branil vodstva. Zato je bil tembolj zanimiv finish prvorazrednih, ki so v zadnjih 200 m razvili ogorčeno borbo. V krasnem spurtu je končno zmagal znani mariborski favoriti Stefan Rozman, ki mu je za pol kolesa sledil Jeseničan Franc Poličar in iz isto razliko naš bivši juniorski državni prvak Vrhničan Janko Oblak. Tako sta odnesla v obeh skupinah zmago Faninger in Rozman iz Maribora, ljublj. dirkačev žal ni bilo na startu; izborna forma pa je pokazal Ivan Anžič (kol. klub Ljubljanka iz Dobrunj), ki si je priboril četrto mesto v glavni skupini.

Točni rezultati so naslednji:

a) Juniorji:
1. Faninger Bruno, »Perun« Maribor 13:18¹/₂ sek.; 2. Štirn Karol 13:58¹/₂; 3. Štirn Franc (oba SK Vrhnika) 14:00; 4. Juh Miroslav, Kol. klub »Sava« 14:20; 5. Podobnik Anton, SK Vrhnika 14:21; 6. Kestič Franc 14:22¹/₂; 7. Kokalj Mihael (oba motokol. Ilirija) 14:51¹/₂; 8. Hribar Mihael SK Disk, Domžale 14:51¹/₂; 9. Švigelj Franc, Kol. klub Borovnica 14:51¹/₂; 10. Ogrin Vinco SK Vrhnika 15:19¹/₂.

b) Prvorazredni:
1. Rozman Stefan, »Perun« Maribor 15:48¹/₂; 2. Poličar Franc, SK Bratstvo, Jesenice 15:48¹/₂; 3. Oblak Janko, SK Vrhnika, sedaj pri Velopced, baonu 15:48¹/₂; 4. Anžič Ivo, Kol. klub Ljubljanka 15:52¹/₂; 5. Malavašič Adolf, SK Vrhnika 15:52¹/₂ sek.

Po končanih kolesarskih dirkah se je vršila na dirkalni progi kratek trening motociklistov, med katerimi je dosegel znani favoriti motokolesarja Ilirije Janko Šiška najboljši čas dneva v 6:19¹/₂; drugi je bil Leopold Zvab v 6:26¹/₂, tretji Avg. Pečnik v 7:35¹/₂, četrti Alž v 8:18¹/₂ in šesti Su-

šteršič 9:44¹/₂. Josip Maček je dosegel s približno čas 7:03¹/₂.

Dirkalna proga je v najboljšem stanju; cesta je na ovinkih lahko dvignjena ter dobro izvožena, tako da je za dirke zelo prikladna. Pod vodstvom agilnega predsednika SK Vrhnika g. Groma so se končale dirke v najboljšem redu in brez vsake nezgode.

Kolesarski klub v Zagorju ob Savi je priredil včeraj skupinsko trening-vožnjo na progi Zagorje - Trojane - Vransko-Celje-Laško-Zidani most-Trbovlje-Zagorje. Udeležilo se je te izredno zanimive — in vsem vozačem priporočljive vožnje — celokupno članstvo, ki je prevozilo preko 100 km dolgo progo v najboljšem času in izborni formi. Mladi kolesarski klub Zagorje ob Savi se izredno krepko razvija, ter bo v prihodnji sezoni postavil številno ekipo dobrih dirkačev.

I. Kongres sprotnih savezov Jugoslavije. V soboto ob 15. je bil v mestni posvetovalnici v Zagrebu odprt I. kongres

sportnih savezov kraj. Jugoslavije. Otvorili so prisostvovali kot zastopniki Nj. Vel. kralja pomočnik komandanta IV. armije, general Stojšić, ban savske banovine dr. Šilović, mestni župan dr. Skrlj, zastopniki raznih ministrstev, predstavniki Sokola kraj. Jugoslavije z načelnikom Ivanom Bajžjem ter starost zagrebske župe dr. Gavrančević ter delegati vseh sportnih savezov v državi. JZSS sta zastopala Josko Gorec iz Ljubljane in dr. Ivo Lipovšek iz Zagreba. Po pozdravu predsedniku dr. Stevana Hadžija in poročilu tajnika Macanovića, ki je med drugim ugovarjal, da je v državi 647 sportnih klubov s 67.850 člani, se je razvila kratka debata o poročilih funkcionarjev. Pri volitvah so bili izvoljeni v novi upravni odbor kot predsednik dr. Stevan Hadži, kot podpredsednik dr. Zoričič, Wirth in Ugrinčič, kot tajniki pa Macanović, dr. Gavrančević in Jule Bartole. Razen tega delegira vsak savez v upravni odbor po enega zastopnika. V nadzorni odbor so bili izvoljeni Boško- vič, dr. Heinz in Spidla.</

Na gasilski slavnosti

Desetega velikega srpana, na dan sv. Lovrenca — prvega jesenja, je nedeljska in nedeljska družba — bilo nas je namreč enajster — vedro korakala po krovih in kozijih stezah skozi smrečje in preko vakovitih lazov v bližnji obliki Brdo, kjer so se farani naenkrat, da si privoščijo redko slovesnost: otvoritev novega gasilskega doma. Na pomoč!

Po dveh urah počasne hoje smo stali na Brdu poleg cerkvice, odkoder se je odpiral očarljiv razgled na oko ške gričke in podojja. Vsa pokrajina je drhtela v eterični svetlobi, le daljina obzorje je bilo zastrito s tanko, bledikasto kopreno.

»Pazite, gospodična Olga, da vam ultravijolični žarki ne osmrdijo salame, je hudomušni visokošolec namignil svoji sobesednici na njene razgaljene, zlato opaljene roke.

»Uh, vi grdavi!« se je razhudila brdka krasotica, »kaj vas na univerzi učijo delati take poklone?«

Kmalu smo prispeli pred uhod. Reditelji so nam pripeli višnjeve vstopnice na prvi ter odkazali posebno mizo. Čutili smo se takoj v pristni gasilski ubra-

nosti. Odlični žejgasci smo segali po vseh razpoložljivih gasilih: vino, pivo, pokalica, malinovec in celo šabeso z židovsko eksotičnim imenom.

Se trenutke, pa nas je vse, ki imamo usta pod nosom, načelnik brdskega ognjegašništva pozdravil, sicer s tihim, a gladkim nagovorom. Orisal je v jedrnatih potezih zgodovino novega »Doma« ki je zahteval toliko truda in mude. Za njim je stopil na oder trgovec in gostničar in sosednega trga, glasen, gromovit govorčnik, razgrinjal pred neizbranim občinstvom bedno preteklost selskega prebivalstva. Koliko požarov je pustošilo slovenske vasi, dokler so si kmetje svetili še z dimovitimi lesenimi »lučmi«, trskami, ter še niso rabili petrolejk. Gasilstvo so prvi nekoliko uredili naši prijatelji Francozi, pri nas pa je bil Južni Sokol pobornik za gojitve te človekoljubne naprave. Bodril je prisotne, naj zvesto podpirajo vrlega voditelja pri njegovem naporu, češ, ustanavljanje gasilskih društev je resda prostovoljno, udeležba pri večjih in vajah pa »moralna« (hotel je reči nujna). Če se bo vsakdo zanimal za požarništvo, bo v Domu skoraj drdrala morka namestu sedanje preproste brizgalje. Kolikokrat so se naši predniki

zaman priporočali sveti Pomagalki za varstvo in zaščito proti ognjenemu zmagaj, dandanes pa soseska lahko mirneje zre v bodočnost. In zaključil je, obrnjen proti sliki na pročelju: »Ti pa, sveti Florijan z golido v roki, blagoslovi naše delo v imenu Boga Očeta, Sina in Sv. Duha. Amen!«

Množica je ploskala in gromko klicala: »Živio!«

»Kako to, da posvetnjak po ricmanjsko blagoslovlja novo stavbo?« sem se obrnil na zidarskega mojstra Brenclja pri sosedni mizi.

»Veste, gospod, mi je brž ustregel stari korenjak, »župnik je nasprotoval našemu načrtu. Niti sam ni hotel posvetiti zgradbe niti ni dovolil drugemu duhovniku tega obreda. Da bi se umaknil svečanosti, je davi maševal že ob dveh in se potem na vse zgodaj odpeljal z avtobusom v Ljubljano ali kam. Stvar je taka: zahteval je, naj se Dom sežida poleg župnišča, da bi njegova kuharica mela notri do mrtno stanovanje, on sam pa v dvorani prostor za shode ali drugačne prireditve. Tukaj pa so ljudje trmasti brdvasi, ne dajo se kar tako ugnatati in ugnati. Duhovni gospod — poznam ga iz mlada — pa je tudi neupogljiv in neubogljiv svojeglavec. O,

to vam je bil porednež od otroških let! Znate, kaj nam je nekoč naredil? Moja rajlica Franca je zvečer devala skledo z močnikom na okno hladiti: pa se vam nepridiprav skrivaj priplazi in nam odnese večerjo in jo postavi oddaljenemu kočarju pred vrata. Drugi pot nam je presukani navihaneč položil kamen v koruzni sok. Ko smo začeli zajemati, so se žlice zadevale ob nekaj trdega.

»Franca, kakšnega šmenta pa si nocoj vtaknila v skledo?«

»Bog mi je priča, da nisem nič zakrivila, se je branila gospodinja. Še malo, pa smo izkopali iz močnika umazano grudo. Kdo drugi nam jo je nagodil ko ta trdoglavi prevrat, ki mu živa duša ni mogla nikoli do konca?

Pozneje, ko je kaplanoval v Suhi dragi, je bil Grdin ves vražji. Ime — kakor vidite — se mu dobro prilaga. Pravili so mi, da je rad oči metal za deklinami, posebno za neko Marjetko, lepo ko cvet. Njen fant je poslal zalezovalcu listek brez podpisa in ga svaril naj opusti ponočne obiske pri njej, drugače bo joj. A vse grožnje in prošnje so bile bob ob steno. In kaj so mu napletli fantje? Na drevo, po katerem se je semtertja splazil do Marjetkine kamrice, so nastavili past. Precej prvo noč

se je vasovalec ujel za roko, ne da bi si bil mogel pomagati iz železja. Hudo se je pokoril vse do zore, dokler ga ni rešilo dekle, namenjeno k rani maši. Živo si predstavljam, kako je cepetal na vejah kot ujeta smrt v pripovedki. Ej, to vam je bil samouh, neverjeten krst. Še danes, ko je precej zlezel v leta, je ves muhast, nepopoljšljiv trdokornež!«

V somraku smo izletniki zakrožili za slovo čuvajsko popevko:

»Poslušajte, vi purgarji...« In ko so zadonele besede: »Bog vam daj svojo pomoč in svet! Florijan«, smo prijeli palice, oziroma solčnike, pa hajdi proti domu.

»Najboljše bo res, da greste«, nam je pritrdil zidarski mojster, »ker župnikova stranka se namerava prikazati v temi na veseljem prostoru in delati zgaogo. Vse kaže, da pride še do tepenice. Naši so že pripravili brizgalo. Kakor je stiska za vodo, jim vendar mislijo ohladiti njih srbečico.«

Čeprav nas je moške mikalo počakati na ravs in kavs, smo se uklonili enodušni volji nebojevitega ženstva ter ubrali mračno pot, dokler nam je ni obvelila velika reta polne lune, zavedajoč se nemara plemenitega gesla: Na pomoč!

22

Ponatis prepovedan

EDGAR VALIČ

Belu življenje

KRIMINALNI ROMAN

Tudi danes, po teh čudnih dnevih duševne nejevolje in telesne utrujenosti, je vplivala nanj mrka lepota kraškega sveta.

Spomnil se je časov svojih deških let, ko je za zmerom zapustil očetov dom, ki se mu je videl preozek in pretemen, še preden je mogel presoditi z lastnimi možgani njegovo širino in svetlobo, ter stopil prvič med tuje ljudi na tuji svet. Dobri so bili ti ljudje, toda trdi kakor kraški kamen, na katerem so se rodili in živeli na njem.

Zatopljen v mladostne spomine je gledal na bežečo pokrajino in šele živžg lokomotive pred predorom ga je zbudil iz grenkih misli na izgubljeno mladost. Zavedel se je položaja, ki si ga je naprtil sam s svojo nepredvidnostjo ali bolje s svojo odjenljivostjo, ko je vendar vedel že v začetku prav tako dobro kakor sedaj, da ne more ljubiti Jane z ono ljubeznijo, kakršne pričakuje od njega in kakršne je upravičena pričakovati. Janin nemir in njeno nervoznost si je razlagal popolnoma naravno. Ali nima mar Jana prav, ko misli, da jo ljubi, da pa ji noče iz bog ve kakšnih razlogov razodeti in priznati svoje ljubezni? Kako naj si sicer tolmači njegovo spremstvo in njegovo skrivno pri pobjegu? So krivdo? Ali ni morda vsa krivda z vso svojo težo in z vsem posledicami samo njegova? Ali ji ni celo prigravljaj, naj zapusti moža, ki je ne ljubi tako, kakor zasluži ona? Sicer res ni govoril o njem, toda iz njegovih besed je morala sklepati, da je mislil ob njih nanjo in na njeno razmerje s Feliksom. Pozneje je skušal za temniti in zabrisati te besede, toda vselej ko je pričel govoriti u-

tem, so se ji zaiskrile oči in vselej ga je prehitela s pohvalo, da je izjema med moškimi, ker brani svobodo ženske ljubezni v prevari. In če je sebičnost krivica, potem je krivda dokazano na njegovi strani! Ali ni užival in se čutil srečnega, ko je videl vpliv svojih nazorov na njej? In potem, ko je bilo že dovela jasno, da ga ljubi? Ali ni bil ponosen na to ljubezen pred samim seboj?

In kako neresni, naravnost bedasti so bili ti dnevi, preden sta odpotovala! Ali je bila le strahopetnost, ki je vodila Janino neodločnost? In on sam? Ali je bil mar boljše od nje? Taval je okoli in se ni znal odločiti, ko bi bil moral vendar pokazati, da je mož, ki se zaveda svoje odgovornosti tudi v najtežjem položaju. In slučaj z Jano vendar ni najtežji, kar jih je doživel doslej! Sicer pa — kako more govoriti o Janini neodločnosti? Trdnjega in bolj premišljenega sklepa skoro ni mogoče napraviti.

To se mora končati, je zamahnil z roko. Tako ne sme biti! Jana ne zasluži, da ji prikrivam svoj pravi obraz. Česa naj se bojim, ako ji povem po resnici, kaj in kako mislim o najinem razmerju? Ničesar mi ne more očitati. Ali ni pošten človek dolžan pomagati sočloveku, ki trpi po tuji krivdi?

Iz kupeja za seboj je slišal svoje ime. Stopil je v kupe in videl Jano pri toaleti. Njeni gibi so bili sveži in tuji na njenem obrazu ni bilo videti sledov utrujenosti.

Nasmehnila se mu je in rekla:

»Končno!«

Riko je razumel, da misli na konec vožnje ter je dejal:

»Da, še dobro uro in videla boš morje.«

Jana ni odgovorila, pač pa je videl Riko v zrcalu pred njo, kako se je nasmehnila in ga pogledala.

»Srečen sem, ker te vidim zadovoljno,« je rekel Riko in stopil k njej.

»Res, dobro se počutim. In ti?«

Riko ni hotel pokvariti njene dobre volje. Zasmejal se je in rekel:

»Kako se ne bi počutil dobro! Že misel, da obliva morje te skale tam zadaj, navdaja človeka z radostjo.«

Jana se je obrnila k njemu in vprašala:

»Drugačič?«

Njene oči so zrle v njegove in on je videl v njih oni bleščotožnosti, ki ga je vedno prevzel, kadar ga je gledala iz bližine. Položil ji je roko na ramo in rekel:

»In biseri v morju!«

»In drugega nič?« je zrla vanj nepremično

»In biseri tvojih oči!«

Sklonila se je k njemu. Nežen poljub ji je zaprl oči.

Ko sta se zdramila, je vprašal Riko resno:

»Kdaj potujeva naprej?«

»Kadar hočeš. Rada bi ostala nekaj časa v Splitu, če pa mišliš ti drugače...«

»Ne gre za to, kaj mislim jaz,« jo je prekinil, »ampak za to, kaj je bolje zate in za vse.«

»Zame in za vse?«

»No, da. Srečko ni zadnji med temi vsemi.«

Riko jo je namenoma spomnil na njeno dete.

Jana si je pokrila z desnico obraz, z levico pa se je odklenila Rika. Po kratkem molku je zahtevala:

»Jaz nesrečnica!«

Riko jo je tolažil s previdnimi besedami, ki so razodevale umevanje njene materinske ljubezni. Hvaležno so je naslonila nanj in rekla:

»Kaj ne, Riko, da mi ga pripelješ čimprej? Kakor hitro bo vse urejeno. Obljubi mi to.«

Riko je bil v zadregi z odgovorom.

»Obljubi mi, prosim te!« je ponovila in ga prišla za obe roki.

»Da, Srečko mora priti čimprej k tebi,« je odgovoril in se zamislil.

»Hvala, Riko,« ga je pobožala po licu.

V kupe je posijalo toplo jutranje solnce. Riko je vstal, odprl okno in rekel:

»Misliš bi, da je pomlad, če bi mogel pozabiti na sinočnji hlad v Ljubljani. Tako toplo je in prijetno!«

»Pomlad v jeseni!« je vzklila Jana in ga objela.

CENE MALIM OGLASOM:

Za oglase, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Če naj pove naslov Oglasni oddelki »Jutra«, je plačati posebno pristojbino 2 Din. Če pa je oglas priobčen pod šifro je plačati pristojbino za šifro 3 Din. Telefonske številke: 2492, 3492

Službo dobi

Učenca
zdravga in poštenega sprejemam takoj v trgovino s meš. blagom. Ciril Zorman, Podlehnik pri Ptuj. 43001-1

Izurnjeno pletilo
sprejemam za takoj. Hrbar, Dolenska cesta 23. 43053-1

Postrežnico
pošteno, za vse dan sprejemam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43056-1

Ključav. vajenca
sprejemam. Naslov v oglasnem odd. »Jutra«. 43030-1

Modistinja
samostojno, išče industrija klubov S. Schuster, Zagreb, Palmotičeva 5. 43022-1

Postrežnico iščem
Naslov pove oglas. oddelku »Jutra«. 43161-1

Kroj. pomočnika
z vse oskrbo sprejme takoj. Josip Tomšič, krojač, Notranje Gorice, pošta Brezovica. 43049-1

Učenko
za damsko krojaštvo sprejemam. Modni atelje Fran Jager, Kolodvorska ul. 29-1, dvorišče. 43129-1

Učenko
za strojno pletenje sprejemam. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 43164-1

2 vajenca
za avto klopništvo, proti plačilu sprejemam takoj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43066-1

Mlajšo postrežnico
sprejme Vilman v Opovci ulici 19. 43077-1

Učenec
iz dobre rodbine se sprejme v trgov. s meš. blagom. Vprašati v podružnici »Jutra« v Mariboru. 41340-1

Tehnika
ki ima v stavbnem delu nekaj prakse, ter govori in piše slovenski in nemški, sprejme stavbno podjetje A. Peklar, Maribor, Tomšičeva ulica št. 28. 43038-1

Slugo
za dopoldanske in večerje ure iščem za trgovino. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Sluga II«. 43168-1

Učenca
zdravga in poštenega sprejemam v trgovino mešane blaga. Vsa oskrba v hiši. — Ponudbe na podružnici »Jutra« v Trbovljah pod šifro »Trgovina na 90«. 43189-1

Službo sluge
ali kaj sličnega išče 22-letni mladenič, ki je prišel od vojakov. Poleg solne žarnice je všeč tudi erbohrvaščine ter nekoliko nemščine. Piše tudi cirilico. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Namestje«. 43063-2

Mlinar
vešč bel in prosti moštvi in pri žagi, išče mesta. Igonec Bais, mlinar, Vrbanovec, p. Martijanci pri Ledbregru. 43018-2

Šteparica
vajenca vsakega dela, tudi v trgovini, išče mesta. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Pravica na 90«. 43063-2

Šivilja, učenca
ki se je že kratko dobo učila, proš mesta kjerkoli. Ponudbe prosil na podružnici »Jutra« v Celju pod »Učenca 37«. 43377-2

Šofer
mirnega značaja — ki bi opravljal tudi morebitna druga dela, išče službo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43009-2

Prodajalka
možane stroke, išče nameščenja. Dopolne je poslali na oglasni oddelku »Jutra« pod »Namestje«. 43372-2

Dekle
ki opravlja vsa hišna dela in kuha, išče primerno službo. Peppa Kramer, Thovlje 1 — Loke št. 325. 43033-2

Gospodična
življena v vseh pisarniških poslih in večja tudi nemščine, išče službo kontrolistinje, odnošno blaginjske. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43046-2

500—2000 Din
nagrade tistemu, ki namesti sposobnost samostojno silo v državni ali privatni službi. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod šifro »III. kategorija«. 43030-2

Gospodična
življena v vseh pisarniških poslih in večja tudi nemščine, išče službo kontrolistinje, odnošno blaginjske. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43046-2

Prodajalka
možane stroke, išče nameščenja. Dopolne je poslali na oglasni oddelku »Jutra« pod »Namestje«. 43372-2

Dekle
ki opravlja vsa hišna dela in kuha, išče primerno službo. Peppa Kramer, Thovlje 1 — Loke št. 325. 43033-2

Šofer
mirnega značaja — ki bi opravljal tudi morebitna druga dela, išče službo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43009-2

Prodajalka
možane stroke, išče nameščenja. Dopolne je poslali na oglasni oddelku »Jutra« pod »Namestje«. 43372-2

Dekle
ki opravlja vsa hišna dela in kuha, išče primerno službo. Peppa Kramer, Thovlje 1 — Loke št. 325. 43033-2

Šivilja, učenca
ki se je že kratko dobo učila, proš mesta kjerkoli. Ponudbe prosil na podružnici »Jutra« v Celju pod »Učenca 37«. 43377-2

Šofer
mirnega značaja — ki bi opravljal tudi morebitna druga dela, išče službo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43009-2

Prodajalka
možane stroke, išče nameščenja. Dopolne je poslali na oglasni oddelku »Jutra« pod »Namestje«. 43372-2

Dekle
ki opravlja vsa hišna dela in kuha, išče primerno službo. Peppa Kramer, Thovlje 1 — Loke št. 325. 43033-2

Šivilja, učenca
ki se je že kratko dobo učila, proš mesta kjerkoli. Ponudbe prosil na podružnici »Jutra« v Celju pod »Učenca 37«. 43377-2

Šofer
mirnega značaja — ki bi opravljal tudi morebitna druga dela, išče službo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43009-2

Prodajalka
možane stroke, išče nameščenja. Dopolne je poslali na oglasni oddelku »Jutra« pod »Namestje«. 43372-2

Dekle
ki opravlja vsa hišna dela in kuha, išče primerno službo. Peppa Kramer, Thovlje 1 — Loke št. 325. 43033-2

Šivilja, učenca
ki se je že kratko dobo učila, proš mesta kjerkoli. Ponudbe prosil na podružnici »Jutra« v Celju pod »Učenca 37«. 43377-2

Šofer
mirnega značaja — ki bi opravljal tudi morebitna druga dela, išče službo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43009-2

Prodajalka
možane stroke, išče nameščenja. Dopolne je poslali na oglasni oddelku »Jutra« pod »Namestje«. 43372-2

Dekle
ki opravlja vsa hišna dela in kuha, išče primerno službo. Peppa Kramer, Thovlje 1 — Loke št. 325. 43033-2

Šivilja, učenca
ki se je že kratko dobo učila, proš mesta kjerkoli. Ponudbe prosil na podružnici »Jutra« v Celju pod »Učenca 37«. 43377-2

Šofer
mirnega značaja — ki bi opravljal tudi morebitna druga dela, išče službo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43009-2

Prodajalka
možane stroke, išče nameščenja. Dopolne je poslali na oglasni oddelku »Jutra« pod »Namestje«. 43372-2

Dekle
ki opravlja vsa hišna dela in kuha, išče primerno službo. Peppa Kramer, Thovlje 1 — Loke št. 325. 43033-2

Šivilja, učenca
ki se je že kratko dobo učila, proš mesta kjerkoli. Ponudbe prosil na podružnici »Jutra« v Celju pod »Učenca 37«. 43377-2

Šofer
mirnega značaja — ki bi opravljal tudi morebitna druga dela, išče službo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43009-2

Prodajalka
možane stroke, išče nameščenja. Dopolne je poslali na oglasni oddelku »Jutra« pod »Namestje«. 43372-2

Dekle
ki opravlja vsa hišna dela in kuha, išče primerno službo. Peppa Kramer, Thovlje 1 — Loke št. 325. 43033-2

Šivilja, učenca
ki se je že kratko dobo učila, proš mesta kjerkoli. Ponudbe prosil na podružnici »Jutra« v Celju pod »Učenca 37«. 43377-2

Šofer
mirnega značaja — ki bi opravljal tudi morebitna druga dela, išče službo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43009-2

Prodajalka
možane stroke, išče nameščenja. Dopolne je poslali na oglasni oddelku »Jutra« pod »Namestje«. 43372-2

Dekle
ki opravlja vsa hišna dela in kuha, išče primerno službo. Peppa Kramer, Thovlje 1 — Loke št. 325. 43033-2

Šivilja, učenca
ki se je že kratko dobo učila, proš mesta kjerkoli. Ponudbe prosil na podružnici »Jutra« v Celju pod »Učenca 37«. 43377-2

Šofer
mirnega značaja — ki bi opravljal tudi morebitna druga dela, išče službo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43009-2

Prodajalka
možane stroke, išče nameščenja. Dopolne je poslali na oglasni oddelku »Jutra« pod »Namestje«. 43372-2

Dekle
ki opravlja vsa hišna dela in kuha, išče primerno službo. Peppa Kramer, Thovlje 1 — Loke št. 325. 43033-2

Šivilja, učenca
ki se je že kratko dobo učila, proš mesta kjerkoli. Ponudbe prosil na podružnici »Jutra« v Celju pod »Učenca 37«. 43377-2

Šofer
mirnega značaja — ki bi opravljal tudi morebitna druga dela, išče službo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43009-2

Prodajalka
možane stroke, išče nameščenja. Dopolne je poslali na oglasni oddelku »Jutra« pod »Namestje«. 43372-2

Dekle
ki opravlja vsa hišna dela in kuha, išče primerno službo. Peppa Kramer, Thovlje 1 — Loke št. 325. 43033-2

Šivilja, učenca
ki se je že kratko dobo učila, proš mesta kjerkoli. Ponudbe prosil na podružnici »Jutra« v Celju pod »Učenca 37«. 43377-2

Šofer
mirnega značaja — ki bi opravljal tudi morebitna druga dela, išče službo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43009-2

Prodajalka
možane stroke, išče nameščenja. Dopolne je poslali na oglasni oddelku »Jutra« pod »Namestje«. 43372-2

Dekle
ki opravlja vsa hišna dela in kuha, išče primerno službo. Peppa Kramer, Thovlje 1 — Loke št. 325. 43033-2

Šivilja, učenca
ki se je že kratko dobo učila, proš mesta kjerkoli. Ponudbe prosil na podružnici »Jutra« v Celju pod »Učenca 37«. 43377-2

Šofer
mirnega značaja — ki bi opravljal tudi morebitna druga dela, išče službo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43009-2

Prodajalka
možane stroke, išče nameščenja. Dopolne je poslali na oglasni oddelku »Jutra« pod »Namestje«. 43372-2

Dekle
ki opravlja vsa hišna dela in kuha, išče primerno službo. Peppa Kramer, Thovlje